

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lutego 2016 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie w I Wydziale Cywilnym w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR del. Marcin Borcuch

Protokolant: protokolant sądowy Piotr Brodowski

po rozpoznaniu w dniu 16 lutego 2016 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa E. G., I. S., H. S. i B. Ż.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Rozwoju

o zapłatę

1. **zasądza od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Rozwoju na rzecz E. G. kwotę 639.541,48 (sześćset trzydzieści dziewięć pięćset czterdzieści jeden 48/100) złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18 lutego 2014 r. do dnia zapłaty;**
2. **oddala powództwo E. G. w pozostałym zakresie;**
3. **zasądza od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Rozwoju na rzecz I. S. kwotę 63.954,15 (sześćdziesiąt trzy tysiące dziewięćset pięćdziesiąt cztery 15/100) złote wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18 lutego 2014 r. do dnia zapłaty;**
4. **oddala powództwo I. S. w pozostałym zakresie;**
5. **zasądza od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Rozwoju na rzecz H. S. kwotę 31.977,07 (trzydzieści jeden tysięcy dziewięćset siedemdziesiąt siedem 07/100)”; złote wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18 lutego 2014 r. do dnia zapłaty;**
6. **oddala powództwo H. S. w pozostałym zakresie;**
7. **zasądza od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Rozwoju na rzecz B. Ż. kwotę 127 908,30 (sto dwadzieścia siedem tysięcy dziewięćset osiem 30/100) złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18 lutego 2014 r. do dnia zapłaty;**
8. **oddala powództwo B. Ż. w pozostałym zakresie;**
9. **dokonyje stosunkowego rozdzielenia kosztów pomiędzy powódką E. G., a pozwanym Skarbem Państwa w ten sposób, że powódka ponosi koszty w wysokości 77,60 %, a pozwany ponosi koszty w wysokości 22,40 %, pozostawiając szczegółowe wyliczenie kosztów referendarzowi sądowemu;**
10. **dokonyje stosunkowego rozdzielenia kosztów pomiędzy powódką I. S., a pozwanym Skarbem Państwa w ten sposób, że powódka ponosi koszty w wysokości 77,60%, a pozwany ponosi koszty w wysokości 22,40 %, pozostawiając szczegółowe wyliczenie kosztów referendarzowi sądowemu;**

11. dokonuje stosunkowego rozdzielenia kosztów pomiędzy powódką H. S. a pozwanym Skarbem Państwa w ten sposób, że powódka ponosi koszty w wysokości 77,60 %, a pozwany ponosi koszty w wysokości 22,40 %, pozostawiając szczegółowe wyliczenie kosztów referendarzowi sądowemu;

12. dokonuje stosunkowego rozdzielenia kosztów pomiędzy powodem B. Ż., a pozwanym Skarbem Państwa w ten sposób, że powód ponosi koszty w wysokości 77,60 %, a pozwany ponosi koszty w wysokości 22,40 %, pozostawiając szczegółowe wyliczenie kosztów referendarzowi sądowemu

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 13 września 2013 r. powodowie E. G., I. S., H. S. oraz B. Ż. za pośrednictwem pełnomocnika wnieśli o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – Ministra Gospodarki na rzecz E. G. kwoty 2.855.000 zł, na rzecz I. S. kwoty 285.500 zł, na rzecz H. S. kwoty 142.750 zł oraz na rzecz B. Ż. kwoty 571.000 zł, a więc łącznej kwoty 3.854.250 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia faktycznej zapłaty. Powodowie wnieśli również o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego (pozew k. 4).

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, że ich roszczenie stanowi odszkodowanie za utraconą w wyniku bezprawnej nacjonalizacji na rzecz Skarbu Państwa zabudowaną nieruchomość położoną w R. przy ul. (...) o powierzchni 9.136 m⁽⁽²⁾⁾ objętej dawną księgą wieczystą nr hip. 795, obecnie wchodzącej w skład działki o nr ew. 28 położonej przy ul. (...), w obrębie ewidencyjnym 65 – Z. jednostki ewidencyjnej miasta R., w stosunku do której bezprawna nacjonalizacja nastąpiła wraz z przejściem przedsiębiorstwa spółki (...) Sp. z o.o. w R. w oparciu o art. 6 ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejściu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej – na podstawie orzeczenia Ministra Przemysłu Lekkiego z dnia 4 kwietnia 1958 roku, zatwierdzającego protokół zdawczo-odbiorczy z dnia 16 listopada 1950 r. oraz protokół dodatkowy z dnia 23 stycznia 1954 r. przejścia przedsiębiorstwa (...) na rzecz Skarbu Państwa. Powodowie jako następcy prawni dawnych właścicieli nieruchomości na skutek wadliwej decyzji nacjonalizacyjnej ponieśli szkodę rzeczywistą w postaci utraty przysługującego im udziału wynoszącego 27/80 w prawie własności nieruchomości. Przy czym Minister Gospodarki decyzją z dnia 31 grudnia 2012 r. w pkt. 1 stwierdził, że orzeczenie Ministra Przemysłu Lekkiego z dnia 4 kwietnia 1958 wydane w porozumieniu z P. Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego w sprawie zatwierdzenia protokołu zdawczo-odbiorczego przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. w części dotyczącej 1/4 udziału J. N. i 1/4 udziału E. S. w prawie własności do nieruchomości położonej w R. przy ul. (...) objętej KW na (...) o powierzchni 9.136 m⁽⁽²⁾⁾ zostało wydane z naruszeniem prawa. Bezpośrednią przyczyną doznania szkody przez powodów była bezprawna nacjonalizacja nieruchomości z przedsiębiorstwem zatwierdzona orzeczeniem nacjonalizacyjnym. Gdyby nie wadliwe orzeczenie powodowie mieliby udział w prawie własności nieruchomości (uzasadnienie pozwu k. 6-19).

W odpowiedzi na pozew z dnia 28 lutego 2014 r. Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Gospodarki zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa (odpowiedź na pozew k. 169-170).

Uzasadniając swoje stanowisko strona pozwana wskazała, że żądania powoda są pozbawione podstaw i nie zasługują na uwzględnienie. W pierwszej kolejności pozwany podniósł zarzut braku legitymacji czynnej procesowej powoda. Dodatkowo w ocenie pozwanego powód nie wykazał tożsamości nieruchomości, której dotyczyło orzeczenie Ministra Przemysłu Lekkiego z dnia 4 kwietnia 1958 r. ze wskazaną w pozwie nieruchomością położoną przy ul. (...) w R.. Ponadto pozwany zaznaczył, że orzeczenie Ministra Przemysłu Lekkiego z dnia 4 kwietnia 1958 r. nie stanowi źródła szkody w postaci utraty nieruchomości, bowiem nie miało skutku prawno-rzeczowego. W sprawie zakwestionowane zostało jedynie orzeczenie zatwierdzające protokół zdawczo-odbiorczy oraz protokół dodatkowy, powód nie wykazał, że z obrotu prawnego usunięte zostało orzeczenie o przejściu na własność Państwa przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o., nie wykazał również, by podejmował działania zmierzające do oceny legalności orzeczenia nacjonalizacyjnego,

dlatego też ze stwierdzenia wadliwości orzeczenia zatwierdzającego protokół zdawczo-odbiorczy nie można wywodzić automatycznego skutku w postaci wadliwości orzeczenia nacjonalizacyjnego. Strona powodowa wskazała, iż powód nie wykazał spełnienia pozostałych przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa, a w szczególności szkody oraz jej wysokości jak również adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy nieważnym orzeczeniem Ministra Przemysłu Lekkiego oraz rzekomo poniesioną szkodą (uzasadnienie odpowiedzi na pozew k. 170-175).

Postanowieniem z dnia 29 lutego 2016 r. wydanym na posiedzeniu jawnym Sąd ustalił, że organem reprezentującym Skarb Państwa w niniejszym postępowaniu jest obecnie Minister Rozwoju. Wynika to z tego, że na mocy § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2015 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Rozwoju oraz zniesienia Ministerstwa Gospodarki (Dz.U.2015.2076), zniesiono Ministerstwo Gospodarki. Natomiast z rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju (Dz.U.2015.1895) wynika, że kieruje on działem administracji rządowej jakim jest gospodarka i jest dysponentem części budżetu państwa w zakresie gospodarki. W takiej sytuacji konieczne było prawidłowe oznaczenie statio fisci Skarbu Państwa z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, w szczególności w sytuacji zniesienia Ministerstwa Gospodarki.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Nieruchomość położona w miejscowości R. przy ulicy (...) (obecnie przy ulicy (...)), oznaczona numerem hipotecznym Nr 739 składająca się z zabudowanej budynkami działki o powierzchni 9136 m^{((2))}, stanowiła własność E. B., J. G. z domu N., E. S. oraz R. B. w częściach po 1/4. W dniu 30 marca 1936 r. E. B. nabyła całą zabudowaną nieruchomość fabryczną od Banku (...) wraz z maszynami i innymi urządzeniami. Po nabyciu nieruchomości E. B. dokupiła znajdujące się na nieruchomości: platermaszynę z urządzeniem, rekmaszynę oraz wzniosła jedną szopę, a także urządziła rury żebrowe, dreny ściekowe, wałkę, instalację elektryczną, oszalowanie strychu i głównego budynku. Następnie w dniu 29 lipca 1940 r. sprzedała po 1/4 udziału w prawie własności zabudowanej budynkami fabrycznymi nieruchomości oraz w prawie własności maszyn i urządzeń fabryki (...) z domu N., E. S. i R. B.. W dniu 29 lipca 1940 r. właścicielki wydzierżawiły nieruchomość wraz z maszynami i urządzeniami fabrycznymi spółce (...) Sp. z o.o. do dnia 31 stycznia 1941 r., zastrzegając, że dzierżawa automatycznie przedłuży się na następny rok, na tych samych warunkach dopóki nie nastąpi wypowiedzenie umowy (dowód: wyciąg z wykazu hipotecznego k. 44, 55, wypis z aktu notarialnego k. 45 – 49).

W styczniu 1945 r. przedsiębiorstwo (...) przeszło pod Zarząd Państwowy wykonywany przez Zjednoczenie (...), a następnie przez (...) Zakłady (...). Place, grunty i tereny na dzień 31 grudnia 1947 r. wyceniono na 13.704 zł, budowlę budynku itp. na 66.114,66 zł, maszyny i urządzenia techniczne na 32.199 zł, natomiast ruchomości na 805 zł (dowód: protokół zdawczo-odbiorczy k. 52 – 54, opis przedsiębiorstwa k. 90-91).

Orzeczeniem Nr 27 z dnia 15 grudnia 1949 r. Ministra Przemysłu Lekkiego na własność Państwa przejęto przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. za odszkodowaniem w całości wraz z majątkiem ruchomym i nieruchomym oraz wszelkimi prawami, wolne od obciążeń i zobowiązań z wyjątkiem zobowiązań o charakterze publiczno-prawnym, zobowiązań na rzecz polskich osób prawnych prawa publicznego, zobowiązań na rzecz osób prawnych stanowiących własność polskich osób prawnych prawa publicznego, służebności gruntowych oraz zobowiązań mających swe źródło w stosunku najmu pracy lub odpowiedzialności za czyny niedozwolone (dowód: orzeczenie nr 27 k.50).

Zarządzeniem Ministra Przemysłu Lekkiego z dnia 4 lipca 1950 r. do przejęcia przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. wyznaczono (...) zakłady (...), przedsiębiorstwo państwowe wyodrębnione (zarządzenie Ministra Przemysłu Lekkiego k. 51).

W dniu 16 listopada 1950 r. sporządzono protokół zdawczo-odbiorczy z objęcia (...) Sp. z o.o. przez Skarb Państwa. W czynności uczestniczyli Z. Z. (1) – kierownik G. Nr 7 (dawniej G. (...)), M. W. – działający w imieniu (...) Zakładów (...) oraz J. P. Rady Zakładowej G. Nr 7. Przedsiębiorstwo na dzień sporządzenia protokołu oddalone było o około 3 km od centrum miasta oraz około 5 km od stacji kolejowej. Budynki i zabudowania były stare i zniszczone. Część

terenu ogrodzona była starym zniszczony parkanem drewnianym. Maszyny i urządzenia były starego typu, nadto zniszczone. Ogólny stan przedsiębiorstwa określono jako zły. W chwili przejścia przedsiębiorstwa zatrudniało ono 57 pracowników i produkowało skóry chromowe bukaty. Upaństwowione przedsiębiorstwo nie posiadało własnego majątku nieruchomości, a jedynie zajmowało nieruchomość położoną w R. przy ul. (...), której właścicielami były E. B., J. G. z domu N., E. S. oraz R. B. (dowód: protokół zdawczo-odbiorczy k. 52-54).

W skład zabudowy nieruchomości położonej w R. przy ul. (...) o powierzchni 9136 m² wchodziły:

- budynek portierni wzniesiony w 1921 r., drewniany, parterowy, niepodpiwniczony, z drewnianym belkowym stropem, dachem o prostej konstrukcji, jednospadowym, krytym papą i wyposażony w instalację elektryczną;
- magazyn chemikaliów wybudowany w 1921 r., murowany, parterowy, niepodpiwniczony, z drewnianym belkowym stropem, dachem o prostej konstrukcji, jednospadowym, krytym papą;
- murowany budynek kotłowni z czerwonej cegły wzniesiony w 1921 r., kryty dachem typu lekkiego i papą;
- budynek platerowni i falcerni wybudowany w 1921 r., murowany, parterowy, przemysłowy o stropie drewnianym i betonowych posadzkach, posiadający instalacje wewnętrzne, elektryczną i wodę z własnego źródła, wyposażony w instalację c.o. parową; - budynek głównej produkcji z 1921 r., murowany, jednopiętrowy przemysłowy, stropy drewniane belkowe niewyprawione, więźba dachowa drewniana typu pulpitowego, pokrycie papą, posiadał instalację wody i sieci własnej, instalację elektryczną siły i światła;
- budynek magazynu skór surowych wybudowany w 1921 r., murowany parterowy, niepodpiwniczony, z betonową podłogą i drewnianym stropem, więźbą dachową drewnianą o pokryciu papą, posiadał instalację światła i w jednej części instalację wody; - budynek drewniany z 1920 r., szopa z ryglówki, jednostronnie szalowany, parterowy, służący jako skład pomocniczy;
- szopa drewniana wzniesiona w 1921 r. w ryglówkę jednostronnie szalowana bez żadnych urządzeń wewnętrznych, służąca jako skład pomocniczy;
- magazyn soli wybudowany w 1937 r. stanowiący budynek drewniany parterowy, jednostronnie tynkowany, o drewnianym stropie belkowym wyprawionym, więźbie dachowej drewnianej dwuspadowej, kryty papą, budynek posiadał instalację elektryczną światła i podłogę drewnianą;
- budynek W.C. drewniany z 1935 r., budowany z ryglówki, jednostronnie szalowany o jednym oczku, nieskanalizowany, posiadający instalację elektryczną;
- drewniany budynek stajni wzniesiony w 1920 r., parterowy o stropie drewnianym belkowym, więźbie dachowej typu pulpitowego, kryty papą;
- drewniany budynek administracyjny z 1930 r., posiadający drewniany nagi strop, dwuspadowy dach kryty papą, dwie izby biurowe, budowany z rygli dwustronnie szalowanych wypełnionych izolacją ciepłochronną, posiadał instalację światła, drewniane podłogi, ogrzewanie lokalne – piece;
- magazyn surowca i kuźnia z 1921 r., szopa drewniana, parterowy budynek niepodpiwniczony bez instalacji światła, dach jednospadowy kryty papą;
- studnia artezyjska o średnicy 6 m i głębokości około 60 m z 1921 r.

(dowód: załącznik do planu sytuacyjnego G. (...) k. 57 – 58).

Wyposażenie przedsiębiorstwa (...) na dzień przejścia jej przez Skarb Państwa obejmowało: 2 nabłyszczarki typu (...) R., rozciągarkę, wyzymaczkę, strugarę, motor elektryczny silnik K.M. 20 typ G-14-R, silnik elektryczny typ TN 250, KM 30, silnik elektryczny typ WS-U, KM-15, silnik elektryczny bez oznaczeń, kocioł typu lokomo-bilowego, transmisję

z kołami wspornikowymi i łożyskami 40 mb., cytrok do odwapniania skór, wałki Nr 1, 3 i 4, wałka w instalacji, kadź przy wałkach, 2 szt. kadzi, zbiornik na wodę i 9 sztuk beczek. W spis inwentarza wchodziły 3 szt. biurek dębowych, stół, żelazko elektryczne, maszyna do pisania (...), kasa żelazna, grzejnik elektryczny, 6 szt. krzeseł oraz wieszak (dowód: spis maszyn, silników i urządzenia k. 59; spis inwentarza k. 60).

Wartość nieruchomości położonej w R. przy ul. (...) o powierzchni 9136 m², obecnie stanowiącej część działki ewidencyjnej nr (...) z obrębu ewidencyjnego 65 – Z., zabudowanej budynkami fabrycznymi i innymi naniesieniami budowlanymi, według stanu na dzień 16 listopada 1950 r. i cen aktualnych wynosi 2 737 694 zł. Natomiast wartość udziału 27/80 w prawie własności przedmiotowej nieruchomości zabudowanej budynkami fabrycznymi i innymi naniesieniami budowlanymi, według stanu na dzień 16 listopada 1950 r. i cen aktualnych wynosi 923 972 zł (dowód: opinia biegłej ds. (...), opinia uzupełniająca, ustne wyjaśnienia biegłej k. 256 – 325; 393 – 396; 428 – 437, 557 - 558).

Wartość maszyn i urządzeń fabrycznych opisanych w załącznikach Nr 9 i 10 do protokołu zdawczo – odbiorczego z dnia 16 listopada 1950 r., zainstalowanych w budynkach G. (...) według ich stanu z dnia sporządzenia protokołu zdawczo-odbiorczego i cen aktualnych wynosi 84 700 zł (dowód: opinia biegłego z zakresu mechaniki, maszyn i urządzeń, kosztów, jakości remontów (...), opinia uzupełniająca i ustne wyjaśnienia k.448 – 464, 519 – 534, 590 - 593).

Orzeczeniem Ministra Przemysłu Lekkiego z dnia 4 kwietnia 1958 r. sygn.. GM-Pr.W-u- (...) ustalono, że składniki majątkowe objęte protokołem zdawczo odbiorczym sporządzonym w dniu 16 listopada 1950 r. i 23 stycznia 1954 r. przez (...) Zakłady (...) w R. wyznaczonego do objęcia przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. w R. przechodzącego na własność Państwa na podstawie art. 3 ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. (Dz.U. R.P. Nr 3, poz. 17) oraz orzeczenia Ministra Przemysłu Lekkiego z dnia 15 grudnia 1949 r. Nr 27 ogłoszonego w Monitorze Polskim z dnia 28 lutego 1950 r. Nr A-22 poz. 229, stanowią część składową przedsiębiorstwa i przechodzą na własność Skarbu Państwa. Ponadto orzeczenie zatwierdziło protokół zdawczo – odbiorczy (dowód: orzeczenie Ministra Przemysłu Lekkiego k. 62).

Wartość nieruchomości zabudowanej budynkami fabrycznymi i innymi naniesieniami budowlanymi dawnej G. (...), według stanu na dzień 4 kwietnia 1958 r. i cen aktualnych wynosi 2 558 165 zł. Natomiast wartość udziału 27/80 w prawie własności nieruchomości zabudowanej budynkami fabrycznymi i innymi naniesieniami budowlanymi według stanu na 4 kwietnia 1958 r. i cen aktualnych wynosi 863 381 zł (dowód: opinia biegłej ds. (...), opinia uzupełniająca, ustne wyjaśnienia biegłej k. 256 – 325; 393 – 396; 428 – 437, 557 - 558).

Wartość maszyn i urządzeń fabrycznych opisanych w załącznikach Nr 9 i 10 do protokołu zdawczo – odbiorczego z dnia 16 listopada 1950 r., zainstalowanych w budynkach G. (...) według stanu z dnia 4 kwietnia 1958 r. i cen aktualnych wynosi 51 100 zł (dowód: opinia biegłego z zakresu mechaniki, maszyn i urządzeń, kosztów, jakości remontów (...), opinia uzupełniająca i ustne wyjaśnienia k.448 – 464, 519 – 534, 590 - 593).

W chwili zakładania ewidencji gruntów dla obrębu VI-Z. w styczniu 1968 r., jako właściciela nieruchomości o powierzchni 9136 m⁽²⁾, przejętej jako część składowa przedsiębiorstwa (...), położonej przy ul. (...) oznaczonej jako działka nr (...), wskazano Skarb Państwa, a jako władającego (...) Zakłady (...). Decyzją Wojewody (...) z dnia 4 kwietnia 1997 r. znak: G.III- (...) -97 dotychczasowy zarządca tj. (...) Zakłady (...) nabyły z dniem 5 grudnia 1990 r. prawo wieczystego użytkowania gruntu Skarbu Państwa oznaczonego jako działka (...). Następnie aktem notarialnym Rep. A Nr (...) z dnia 2 października 1998 r. użytkownik wieczysty zbył prawo użytkowania wieczystego wskazanej nieruchomości W. Z.. Decyzją Prezydenta Miasta R., znak: ZN.IV. (...) AM z dnia 17 grudnia 2002 r. W. Z. uzyskał prawo własności wskazanej nieruchomości, którą następnie przeniósł na mocy aktu notarialnego Rep. A Nr (...) sporządzonego w dniu 23 października 2003 r. Obecnie nieruchomość gruntowa położona w miejscowości R. przy ul (...) (poprzednio (...)), dla której Sąd Rejonowy w R. prowadzi księgę wieczystą o nr (...) stanowi własność (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.. Na nieruchomości wzniesione są budynki: mieszkalny murowany, portierni murowany, drewniany, portiernia konstrukcji stalowej, trafostacja murowana, budynek murowany C./J. oraz budynek konstrukcji stalowo-murowanej M. (dowód: treść księgi wieczystej nr (...) k. 63 – 77, decyzja Ministra Gospodarki z dnia 31 grudnia 2012 r. k. 78 – 89).

Decyzją Ministra Gospodarki datowaną na dzień 31 grudnia 2012 r. stwierdzono w pkt. I, że orzeczenie Ministra Przemysłu Lekkiego z dnia 4 kwietnia 1958 r., wydane w porozumieniu z P. Państwową Komisją Planowania Gospodarczego w sprawie zatwierdzenia protokołu zdawczo-odbiorczego przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. Radom, ul. (...) w części dotyczącej 1/4 udziału J. N. (J. G.) i 1/4 udziału E. S. w prawie własności nieruchomości położonej w R. przy ul. (...), objętej księgą wieczystą nr (...) o powierzchni 9.136 m² zostało wydane z naruszeniem prawa. Decyzja w zakresie pkt. I jest ostateczna (dowód: decyzja Ministra Gospodarki k. 78 – 89; zaświadczenie Ministra Gospodarki k. 193).

Powódka E. G. jest spadkobierczynią po J. G. z domu N.. Spadek nabyła w 1/2 części wraz z siostrą A. K., która następnie umową darowizny (cesji) wierzytelności z tytułu roszczeń odszkodowawczych przełała na rzecz E. G. całość przysługujących jej praw i roszczeń, związanych z nieruchomością położoną w R. przy ul. (...), dawny numer 93, objęty dawną Księgą wieczystą nr (...), obecnie wchodzącą w skład działki ewidencyjnej nr (...) z obrębu ewidencyjnego 65 – Z., jednostki ewidencyjnej miasta R. (dowód: odpis postanowienia Sądu Rejonowego w R. k. 27, umowa darowizny wierzytelności k. 40 – 43).

Po E. S. spadek nabyli w wysokości po 1/5 G. S., A. S. (1), J. S., L. D. (1) oraz Z. Ż. L. D. (2) zmarła, a spadek po niej nabyli w 1/2 części K. K. i M. D.. Spadkobiercami G. S. po 1/4 części zostali B. S., A. S. (2), A. S. (3) oraz E. C.. Spadek po B. S. nabyła H. S., W. S. oraz G. S. w wysokości po 1/3. J. S. zmarł, a spadek po nim nabyli D. S. oraz I. S. po 1/2 części. Spadkobiercami po Z. Ż. są A. Ż. (1), A. Ż. (2) oraz B. Ż. po 1/3 części. G. S. oraz W. S. umową darowizny (cesji) wierzytelności z tytułu roszczeń odszkodowawczych przełali na rzecz H. S. całość przysługujących im praw i roszczeń związanych z nieruchomością gruntową położoną w R. przy ul. (...), dawny numer 93, objęty dawną Księgą wieczystą nr (...), obecnie wchodzącą w skład działki ewidencyjnej nr (...) z obrębu ewidencyjnego 65 – Z., jednostki ewidencyjnej miasta R.. A. Ż. (1) oraz A. Ż. (2) umową darowizny (cesji) wierzytelności z tytułu roszczeń odszkodowawczych przełali na rzecz B. Ż. całość przysługujących im praw i roszczeń, związanych z nieruchomością gruntową położoną w R. przy ul. (...), dawny numer 93, objęty dawną Księgą wieczystą nr (...), obecnie wchodzącą w skład działki ewidencyjnej nr (...) z obrębu ewidencyjnego 65 – Z., jednostki ewidencyjnej miasta R. (dowód: odpisy postanowień Sądu Rejonowego w R. k. 28, 29, 30, 31, umowy darowizny wierzytelności k. 38, 34).

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie wymienionych wyżej niekwestionowanych przez strony dokumentów oraz dowodu z opinii biegłych sądowych A. G. i M. K..

W ocenie Sądu opinie biegłych sądowych A. G. i M. K. zostały sporządzone rzetelnie w oparciu o całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, zgodnie z zasadami wiedzy i doświadczenia zawodowego biegłych. Opinie są precyzyjne oraz logiczne. Biegli A. G. oraz M. K. w pisemnych opiniach uzupełniających, a także ustnych wyjaśnieniach złożonych na rozprawie w sposób wyczerpujący i rzeczowy odnieśli się do zarzutów stawianych opiniom pisemnym przez strony, tym samym potwierdzając prawidłowość sporządzonych przez siebie opinii.

Sąd na rozprawie w dniu 16 lutego 2016 r. postanowił oddalić na podstawie art. 217 § 3 k.p.c. wnioski pełnomocnika powodów o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego rzeczoznawcy majątkowego oraz wnioski o dopuszczenie dowodu w zakresie wyceny samego gruntu według alternatywnej metody porównywania parami. Jeżeli chodzi o złożone wnioski to podkreślenia wymaga, iż opinia główna i opinia uzupełniająca sporządzone w niniejszej sprawie przez biegłą A. G. są wyczerpujące i powinny stanowić podstawę rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. W takiej sytuacji należało przyjąć, że okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy w zakresie ustalenia wartości przedmiotowej nieruchomości, zostały już dostatecznie wyjaśnione właśnie na podstawie opinii biegłej A. G.. Przy czym należy wyraźnie podkreślić, że samo niezadowolenie strony z opinii biegłego nie może stanowić podstawy do przeprowadzania kolejnej opinii. Powyższe stanowisko znajduje potwierdzenie w orzecznictwie, między innymi w wyroku z dnia 27 lutego 2013 roku Sąd Apelacyjny w Katowicach w sprawie I ACa 941/12 (LEX nr 1293615) wskazał, że „samo niezadowolenie strony z opinii, która nie odpowiada jej oczekiwaniom, nie stanowi wystarczającej podstawy do przeprowadzenia dowodu z opinii kolejnego biegłego”. Ponadto nie było podstaw do zlecenia biegłej wyceny samego

gruntu według metody porównywania parami, albowiem Sąd nie może narzucać rzeczoznawcy majątkowemu metody wyceny jaką należy zastosować do wyliczenia wartości nieruchomości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Przede wszystkim należy zauważyć, że w niniejszej sprawie powodowie domagali się od Skarbu Państwa odszkodowania za szkodę wyrządzoną wydaniem niezgodnego z prawem orzeczenia Ministra Przemysłu Lekkiego z dnia 4 kwietnia 1958 r., która miała polegać na utracie udziału w prawie własności zabudowanej budynkami fabrycznymi nieruchomości położonej w R. przy ul. (...) (obecnie (...)) o powierzchni 9136 m². Ponadto powodowie w ramach dochodzonego odszkodowania uwzględniali również wartość maszyn i urządzeń znajdujących się w budynkach fabrycznych położonych na przedmiotowej nieruchomości, a które zostały przejęte przez Skarb Państwa.

Przechodząc do rozważań dotyczących zasadności powództwa należy ustalić jakie przepisy będą miały zastosowanie do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Stosownie do treści art. 417 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. W myśl art. 4171 § 2 zd. 1 k.c. jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Jednakże w odniesieniu do szkód spowodowanych wydaniem przed dniem 01 września 2004 roku ostatecznej decyzji administracyjnej, której nieważność w świetle przepisu art. 156 § 1 k.p.a. lub wydanie z naruszeniem prawa w rozumieniu art. 158 § 2 k.p.a. stwierdzono następnie decyzją nadzorczą, podstawę odpowiedzialności Skarbu Państwa stanowi przepis art. 160 k.p.a. w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 sierpnia 2004 roku. Przepis art. 160 k.p.a. został uchylony z dniem 01 września 2004 roku na mocy art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o zmianie ustawy Kodeks cywilny i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2004 r. nr 162 poz. 1692). W myśl art. 5 tej ustawy do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed jej wejściem w życie stosuje się przepisy art. 160 k.p.a. w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia tej ustawy w życie. W uchwale pełnego składu Izby Cywilnej z dnia 31 marca 2011 roku (III CZP 112/10, Lex numer 751460) Sąd Najwyższy stwierdził, że „do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej ostateczną decyzją administracyjną wydaną przed dniem 01 września 2004 roku, której nieważność lub wydanie z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. stwierdzono po tym dniu, ma zastosowanie art. 160 § 1, 2, 3 i 6 k.p.a.”

W konsekwencji stwierdzić należy, że w myśl tej uchwały w niniejszej sprawie zastosowanie znajdzie przepis art. 160 k.p.a.

Przepis art. 160 k.p.a. w brzmieniu obowiązującym na dzień 31 sierpnia 2004 roku stanowił w § 1 że stronie, która poniosła szkodę na skutek wydania decyzji z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 albo stwierdzenia nieważności takiej decyzji, służy roszczenie o odszkodowanie za poniesioną rzeczywistą szkodę, chyba że ponosi ona winę za powstanie okoliczności wymienionych w tym przepisie. Z kolei § 2 tego przepisu stanowił, że do odszkodowania stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego z wyłączeniem art. 418 tego Kodeksu. Wedle § 3 art. 160 k.p.a. odszkodowanie przysługuje od organu, który wydał decyzję z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 k.p.a., chyba że winę za powstanie okoliczności wymienionych w tym przepisie ponosi inna strona postępowania dotyczącego tej decyzji; w tym ostatnim przypadku roszczenie o odszkodowanie służy w stosunku do strony winnej powstania tych okoliczności. Zgodnie natomiast z § 6 art. 160 k.p.a. roszczenie o odszkodowanie przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym stała się ostateczna decyzja stwierdzająca nieważność decyzji wydanej z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 albo decyzja, w której organ stwierdził, w myśl art. 158 § 2, że zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem przepisu art. 156 § 1.

Przepis art. 160 k.p.a. nie zawiera żadnej regulacji dotyczącej przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej za szkodę wyrządzoną wadliwą decyzją administracyjną, odsyłając w tym zakresie do przepisów kodeksu cywilnego. Z uwagi na publicznoprawny charakter decyzji administracyjnych i organów je wydających istotne znaczenie dla określenia przesłanek tej odpowiedzialności ma przepis art. 417 k.c.. Ponadto w zakresie określenia rozmiaru szkody

i związku przyczynowego między wydaniem wadliwej decyzji administracyjnej, a szkodą zastosowanie znajdują także przepisy art. 361 – 363 k.c. Powyższe determinuje również zakres faktów, które obowiązana jest udowodnić strona domagająca się odszkodowania z tego tytułu.

Zgodnie z art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła.

W takiej sytuacji powodowie powinni w niniejszej sprawie udowodnić istnienie adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy wydaniem wadliwego orzeczenia administracyjnego, a powstaniem szkody w ich majątku.

Mając na uwadze materiał dowodowy zgromadzony w sprawie Sąd doszedł do przekonania, że powodowie wykazali istnienie adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy wydaniem niezgodnego z prawem orzeczenia Ministra Przemysłu Lekkiego z dnia 4 kwietnia 1958 r., a powstaniem w ich majątku szkody polegającej na utracie udziałów w prawie własności nieruchomości położonej w R. przy ul. (...) o powierzchni 9136 m², objętej księgą hipoteczną nr 795, które to udziały przypadłyby powodom jako następcom prawnym poprzednich współwłaścicieli nieruchomości tj. J. G. z domu N. i E. S..

Nie można zgodzić się z pozwanym Skarbem Państwa, że orzeczenie Ministra Przemysłu Lekkiego z dnia 4 kwietnia 1958 r. nie stanowi źródła szkody w postaci utraty nieruchomości. Pozwany zarzucił, że zakwestionowano jedynie orzeczenie zatwierdzające protokół zdawczo-odbiorczy oraz protokół dodatkowy, natomiast z obrotu prawnego nie usunięto orzeczenia o przejściu na własność Państwa przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o., a powodowie nie podejmowali działań zmierzających do oceny legalności orzeczenia nacjonalizacyjnego. W ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że orzeczenie nacjonalizacyjne, dotyczyło wyłącznie przejęcia majątku będącego własnością przedsiębiorstwa (...), nie obejmowało przy tym majątku będącego własnością J. G. z domu N. i E. S., w szczególności zabudowanej nieruchomości, który znacjonalizowana spółka jedynie dzierżawiła. To właśnie orzeczenie z dnia 4 kwietnia 1958 r., które jak stwierdził w decyzji z dnia 31 grudnia 2012 r. Minister Gospodarki zostało wydane z naruszeniem prawa, przejmowało na własność Skarbu Państwa zabudowaną budynkami fabrycznymi nieruchomość położoną w R. przy ul. (...), jak również maszyny, urządzenia i inne ruchomości objęte protokołami zdawczo - odbiorczymi. W orzeczeniu z dnia 4 kwietnia 1958 r. wyraźnie wskazano, że na własność Państwa przechodzą składniki majątkowe objęte protokołem zdawczo – odbiorczym z dnia 16 listopada 1950 r. i protokołem uzupełniającym z dnia 23 stycznia 1954 r..

Nie można również zgodzić się zarzutem pozwanego Skarbu Państwa, że powodowie nie wykazali w toku niniejszego procesu legitymacji czynnej. Zdaniem Sądu dowody z dokumentów zgromadzone w sprawie pozwalają na przyjęcie, że powodowie należycie wykazali legitymację procesową czynną. Powodowie przedstawili uwierzytelnione kopie odpisów prawomocnych postanowień stwierdzających nabycie spadku wydanych przez Sąd Rejonowy w R. w sprawach o sygnaturach: I Ns 897/06, I Ns 1019/99, VII Ns 34/14, I Ns 956/00 oraz VII Ns 625/10. Ponadto powodowie przedłożyli do akt sprawy umowy przelewu roszczeń odszkodowawczych. Te wszystkie dokumenty pozwalają na stwierdzenie, że powodowie są następcami prawnymi byłych współwłaścicieli nieruchomości tj. J. G. z domu N. i E. S., szczególnie w zakresie dochodzonych roszczeń odszkodowawczych związanych z utratą udziału w wysokości 27/80 w prawie własności przedmiotowej nieruchomości.

Bezzasadny okazał się również zarzut strony pozwanej jakoby powodowie nie wykazali tożsamości nieruchomości, której dotyczyło orzeczenie Ministra Przemysłu Lekkiego z dnia 4 kwietnia 1958 r. ze wskazywaną w pozwie nieruchomością położoną przy ul. (...) w R.. W ocenie Sądu tożsamość nieruchomości wynika z orzeczenia nadzorczego tj. decyzji Ministra Gospodarki z dnia 31 grudnia 2012 r.. W uzasadnieniu tej decyzji Minister Gospodarki wskazał, że nieruchomość położona w R. przy ul. (...) o powierzchni 9136 m² dla której była prowadzona księga hipoteczna nr 795, stanowi obecnie część działki gruntu o nr ewidencyjnym 28 położonej w R. przy ul. (...) o powierzchni 1,4339 ha, dla której Sąd Rejonowy w R. prowadzi księgę wieczystą o nr (...). Powyższe wnioski zostały poprzedzone badaniami

archiwalnymi dokumentów (k. 85V). W takiej sytuacji należy stwierdzić, że organ administracyjny wydając decyzję nadzorczą nie miał żadnych wątpliwości co do tożsamości nieruchomości.

Ostatecznie Sąd podzielił zarzut pozwanego Skarbu Państwa, że decyzją Ministra Gospodarki z dnia 31 grudnia 2012 r. stwierdzono jedynie wadliwe przejęcie przez Skarb Państwa nieruchomości opisanej w pozwie, a orzeczenie to nie dotyczyło ruchomości. Zdaniem Sądu w ten sposób należy rozumieć decyzję Ministra Gospodarki z dnia 31 grudnia 2012 r., w której Minister stwierdził, że orzeczenie Ministra Przemysłu Lekkiego z dnia 4 kwietnia 1958 r. zostało wydane z naruszeniem prawa w części udziałów w prawie własności nieruchomości położonej w R. przy ul. (...) o powierzchni 9136 m², objętej księgą hipoteczną nr 795. Wynika z tego, że decyzja nadzorcza dotyczyła tylko nieruchomości, która została przejęta na własność Skarbu Państwa na podstawie orzeczenia z dnia 4 kwietnia 1958 r.. W tej sytuacji powodowie w toku niniejszego postępowania mogli domagać się jedynie odszkodowania za utratę nieruchomości wraz z jej częściami składowymi tj. zabudowaniami (art. 48 k.c.).

Wobec tego Sąd doszedł do przekonania, że decyzja nadzorcza z dnia 31 grudnia 2012 r. nie może stanowić prejudykatu do dochodzenia w niniejszym postępowaniu odszkodowania za utratę maszyn, urządzeń i innych ruchomości znajdujących się na przedmiotowej nieruchomości albowiem nie stanowiły one części składowych gruntu, co wyraźnie potwierdził biegły z zakresu wyceny ruchomości w czasie ustnych wyjaśnień. Ze stanowisk stron wynika, że postępowanie nadzorcze dotyczące pozostałych składników przejętych przez Skarb Państwa wraz z przedsiębiorstwem (...) jest w toku, a więc roszczenie powodów w tym zakresie jest przedwczesne.

Przy czym mając na uwadze okoliczności sprawy oraz etap procesu na jakim został zgłoszony wniosek o zawieszenie postępowania, Sąd nie znalazł podstaw do zawieszenia postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt) 3 k.p.c. i oddalił na rozprawie w dniu 16 lutego 2016 r. wniosek powodów o zawieszenie postępowania do czasu uzyskania decyzji administracyjnej zgłoszony na rozprawie w dniu 16 lutego 2016 r (protokół elektroniczny rozprawy z dnia 16 lutego 2016 r.).

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania oraz zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd doszedł do przekonania, że strona powodowa udowodniła, że bezprawne przejęcie przez Państwo nieruchomości położonej w R. przy ul. (...), objętej księgą hipoteczną nr 795 o powierzchni 9136m², która obecnie stanowi część działki ewidencyjnej nr (...), na podstawie niezgodnego z prawem orzeczenia z dnia 4 kwietnia 1958 roku spowodowało, iż współwłaściciele nieruchomości oraz ich następcy prawni ponieśli szkodę. Zdaniem Sądu mamy tutaj do czynienia ze szkodą rzeczywistą, jaką jest utrata udziałów w wysokości 27/80 w prawie własności przedmiotowej nieruchomości. W takiej sytuacji Sąd uznał, że powodom przysługuje odszkodowanie zgodnie z art. 160 § 1 i 2 k.p.a.. Uszczerbek majątkowy po stronie powodów jest normalnym następstwem utraty udziału w wysokości 27/80 w prawie własności nieruchomości na skutek orzeczenia Ministra Przemysłu Lekkiego z dnia 4 kwietnia 1958 r.. Niewątpliwie gdyby nie zapadło niezgodne z prawem orzeczenie, udziały w prawie własności nieruchomości pozostałyby własnością następców prawnych J. G. z domu N. i E. S.. Natomiast do wyliczenia wysokości szkody należało ustalić wartość udziałów w prawie własności nieruchomości, które przypadłyby poszczególnym powodom, gdyby nie jej bezprawne przejęcie przez Państwo.

Wysokość należnego powodom odszkodowania została wyliczona jako wartość udziału 27/80 w prawie własności zabudowanej budynkami fabrycznymi nieruchomości położonej w R. przy ul. (...) o powierzchni 9136 m², stanowiącej część działki o obecnym nr ewidencyjnym 28. Zdaniem Sądu do ustalenia wartości należało przyjąć stan nieruchomości z dnia 4 kwietnia 1958 r. albowiem wówczas zapadło orzeczenie, które stanowi źródło szkody w niniejszej sprawie. W takiej sytuacji przy ustalaniu wysokości szkody Sąd oparł się na opinii biegłej A. G., która wyceniła wartość udziału w wysokości 27/80 w prawie własności przedmiotowej nieruchomości na kwotę 863 381 złotych, przyjmując stan nieruchomości z dnia 4 kwietnia 1958 r., uwzględniając lokalizację nieruchomości na dzień 4 kwietnia 1958 r. i uwzględniając ceny aktualne stosownie do treści art. 363 § 2 k.c..

Powódce E. G. przysługuje 20/80 udziału, a więc należało zasądzić na jej rzecz odszkodowanie w kwocie 639 541,48 zł (863 381 zł : 27 = 31 977,074 zł x 20 = 639 541,48 zł), natomiast w wyniku błędu rachunkowego Sąd wyliczył

odszkodowanie w wysokości 787 835,18 zł, co zostało sprostowane postanowieniem z dnia 15 marca 2016 r.. Powódce I. S. przysługuje 2/80 udziału, a więc należało zasądzić na jej rzecz odszkodowanie w kwocie 63 954,15 zł ($863\ 381 : 27 = 31\ 977,074\ \text{zł} \times 2 = 63\ 954,15\ \text{zł}$), natomiast w wyniku błędu rachunkowego Sąd wyliczył odszkodowanie w wysokości 21 584,52 zł, co zostało sprostowane postanowieniem z dnia 15 marca 2016 r.. Powódce H. S. przysługuje 1/80 udziału, a więc należało zasądzić na jej rzecz odszkodowanie w kwocie 21 977,07 zł ($863\ 381 : 27 = 31\ 977,07\ \text{zł}$), natomiast w wyniku błędu rachunkowego Sąd wyliczył odszkodowanie w wysokości 10 792,26 zł, co zostało sprostowane postanowieniem z dnia 15 marca 2016 r.. Powodowi B. Ż. przysługuje 4/80 udziału, a więc należało zasądzić na jego rzecz odszkodowanie w kwocie 127 908,30 zł ($863\ 381 : 27 = 31\ 977,074\ \text{zł} \times 4 = 127\ 908,30\ \text{zł}$), natomiast w wyniku błędu rachunkowego Sąd wyliczył odszkodowanie w wysokości 43 169,04 zł, co zostało sprostowane postanowieniem z dnia 15 marca 2016 r. a więc należało zasądzić na jego rzecz kwotę 43 169,04 złotych.

O odsetkach ustawowych za opóźnianie Sąd orzekł zgodnie z art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. Przy czym Sąd przyjął, że spełnienie świadczenia niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania oznacza spełnienie tego świadczenia w terminie 14 dni od wezwania. W razie zaniechania przez wierzyciela wezwania do zapłaty dłużnika przed wszczęciem postępowania sądowego należy za wezwanie uznać datę doręczenia pozwu (zobacz: Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2011 r. sygn. I CSK 576/09 LEX nr 1050451). Odpis pozwu został doręczony w dniu 3 lutego 2014 roku (k. 167), a więc termin spełnienia świadczenia upływał w dniu 17 lutego 2014 roku, co powoduje, że od dnia 18 lutego 2014 roku pozwany pozostawał w opóźnieniu i od tego dnia należało zasądzić odsetki ustawowe za opóźnianie zgodnie z art. 481 § 1 k.c.. Przy czym do dnia 31 grudnia 2015 r. wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie zgodnie z przepisami art. 481 § 2 k.c. i 359 § 3 k.c. o treści obowiązującej do dnia 31 grudnia 2015 r. była taka sama jak wysokość odsetek ustawowych uregulowanych w art. 359 k.c. i była określana w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, z tym, że dotyczyło to sytuacji gdy stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona. Natomiast od dnia 1 stycznia 2016 r. w sytuacji gdy stopa odsetek za opóźnienie nie została oznaczona to należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości określonej w treści przepisu art. 481 § 2 k.c..

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu jako bezzasadne.

Orzekając o kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. rozdzielając koszty procesu stosunkowo. W wyniku błędu rachunkowego w wyliczeniu wysokości odszkodowania przysługującego poszczególnym powodom z kwoty 863 381 zł, Sąd błędnie również wyliczył stosunek w jakim strony powinny ponieść koszty procesu. Początkowo błędnie Sąd wyliczył, że powódka E. G. wygrała proces w 27,59 %, a przegrała w 72,41 %, I. S. wygrała proces w 7,56 %, a przegrała w 92,44 %, H. S. wygrała proces w 7,56 %, a przegrała w 92,44 %, B. Ż. wygrała proces w 7,56 %, a przegrał w 92,44 %. W wyniku skorygowania błędu rachunkowego w wyliczeniu wysokości odszkodowania przysługującego poszczególnym powodom, Sąd wyliczył, że każdy z powodów wygrał proces w 22,40%, a przegrał w 77,60%. Powyższe błędy rachunkowe zostały sprostowane postanowieniem z dnia 15 marca 2016 r.

Szczegółowe wyliczenie kosztów Sąd pozostawił referendarzowi sądowemu na podstawie art. 108 § 1 k.p.c.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w wyroku.